

Nr 10.

Av herr **Sten m. fl.**, om förbättring av skogsarbetarnas bostadsförhållanden.

Skogsarbetarnas bostadsförhållanden på arbetsplatserna ha sedan länge varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Efter riksdagsinitiativ och utredningar stiftades för ett kvarts sekel sedan skogshärbärgeslagen och flottningshärbärgeslagen samt inrättades skogshärbärgesinspektionen. Vid 1937 års riksdag — en tidpunkt, då de nämnda lagarnas standard i allmänhet torde ha uppnåtts — var tiden mogen för ett nytt steg. Skogshärbärgeslagen kompletterades med bestämmelser avsedda att möjliggöra gemensam mathållning samt att trygga tillgång till torkrum och förvaringsrum. Dessutom utvidgades och förstärktes inspektionen betydligt.

De sålunda företagna lagändringarna kunde helt naturligt icke i ett slag omsättas i levande livet. Några övergångsbestämmelser fogades icke till desamma, men i praktiken ha arbetarna visat en viss långmodighet, där arbetsgivarna visat god vilja. Sådan har också i betydande utsträckning ådagalagts. Lämpliga typer, särskilt av flyttbara härbärgen, ha utexperimenterats, och tillverkning av sådana har kommit till stånd. Ännu torde det vara för tidigt att avge något generellt omdöme om huru långt man hunnit i uppnående av nu gällande lags standard och huru mycket som ännu fattas. En sak är emellertid uppenbar. Och det är, att det mindre skogsbruket har vissa svårigheter att i den utveckling, som pågår på detta område, hålla jämna steg med det större. Detta beror främst på ekonomiska förhållanden. Inom ett bolags skogsförvaltning eller på en kronopark kunna flyttbara härbärgen komma till rationell användning år för år. Men för en hemmansägare, som icke säljer sina stämplingar utan avverkar dessa i egen regi, skulle måhända en oproportionerligt stor del av rotvärdet slukas, om han skulle anskaffa de bostäder, som i och för sig vore nödvändiga. Han söker därför, helt naturligt, att klara saken med minsta möjliga kapitalutlägg genom att vinterbona fåbodstugor eller nödortföttigt »rusta upp» äldre kojor. Hans utgifter för ändamålet bli kanske lika stora i förhållande till omsättning och resurser som bolagens, men resultatet blir på grund av förhållandena icke tillfredsställande vare sig för honom själv eller för den anställda arbetskraften.

Lösningen av denna fråga förutsätter samverkan mellan de mindre skogs-

ägarna. Man har haft anledning att hoppas, att sådana skulle komma till stånd. Dels att skogsägarorganisationen skulle komma in på dylika verksamhetsområden, dels att skogsvårdens krav skulle leda till samverkan. Denna fråga har bl. a. varit föremål för uppmärksamhet inom 1936 års skogsutredning. Det förefaller emellertid, som om utvecklingen i dessa hänseenden går så sakta, att man icke därpå kan bygga förhoppningar om några mera påtagliga resultat på bostadsfrågans område, därest icke särskilda åtgärder vidtagas.

Det finns nu anledning att överväga, huruvida icke tidpunkten är lämplig för att vidtaga sådana åtgärder. Som bekant ha statsmakterna under de senaste åren på olika sätt sökt tillföra skogsbruket, särskilt vedavverkningarna, extra arbetskraft. Detta har skett genom huggarkurser för arbetslösa och flyktingar, riksarbetslag och inkallande av en årsklass värnpliktiga. Detta har krävt omfattande föranstaltningar även beträffande bostäder. Ett stort antal sådana har anskaffats och ställts till förfogande. Frågan om hur dessa skola användas, sedan de nuvarande åtgärderna avvecklats, uppstår då. Såvitt man förstår, anmäler sig i detta sammanhang icke något annat rent statligt ändamål. Man kunde tänka sig, att de bostäder, som använts för 1943 års klass, övertoges för något militärt ändamål. Men då liknande bostäder i stort antal anskaffats i samband med beredskapen, torde dylika ändamål vara fyllda. I övrigt har, i varje fall offentligt, endast nämnts, att härbärgena skulle kunna komma till användning för friluftslivets främjande. Detta är i och för sig ett lofvärt syfte. Men det förefaller naturligt, att man först fyller de behov, som finnas på skogsbrukets område, i första hand för att avhjälpa de brister, som ännu återstå beträffande bostäder vid avverkning och annat skogsarbete inom det mindre skogsbruket. Även om detta skogsbruk, under förutsättning av lämpliga organisatoriska åtgärder och rationell användning, torde kunna bära kostnaderna för dylika bostäder, torde utgångspunkten bära vara, att de i statens ägo befintliga, för sitt ändamål icke längre nödvändiga härbärgena ställas kostnadsfritt till förfogande som en engångsåtgärd i syfte att överallt trygga härbärgeslagens standard. Möjligen kan övervägas att ställa som villkor, att åtgärder vidtagas för att genom samverkan underhålla och förnya detta bostadsbestånd, så att icke förhållandena återgå till de gamla, i den mån detta förslites.

I fråga om huru saken i första hand organisatoriskt skall lösas, stå olika vägar öppna. Man kan tänka sig, att härbärgena överlämnas till sammanslutningar av skogsägare. Det enklaste förefaller emellertid att vara, att skogsvårdsstyrelserna taga hand om desamma. Dessas lokala tjänstemän ha reda på utstämplingar och avverkningar. De kunna lämna ut härbärgena, dit de bäst behövas, och sedan hålla reda på, var de förvaras till nästa säsong.

Vid ett närmare övervägande av frågan kan man givetvis komma in på andra sidor av densamma, särskilt om man ser den på lång sikt. Huvudsaken är emellertid, att den fråga, som här närmast förts på tal, utredes snabbt med sikte på att utan onödig tidsutdräkt vidtaga praktiska åtgärder.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om utredning och förslag till praktiska åtgärder, särskilt för det mindre skogsbrukets vidkommande, i syfte att trygga tillgången till lagenliga bostäder på arbetsplatserna under skogsarbete.

Stockholm den 14 januari 1944.

H. Sten.

Lage Svedberg.

Sven Edin.

Per Olofsson.

Emil Näsström.

Sven V. Hansson.

Nils Olsson.
